

KĀJĀMGĀJĒJIEM BOTĀNIKAS TŪRE

Ziemeļvidzeme aicina!

ZBR un tajā esošo dabas liegumu teritorijā drīkst brīvi staigāt, vērot dzīvniekus un ainavas, ogot, sēņot, sauloties, kā arī jūras akvatorijā – braukt ar airu laivām. Ar automašīnu drīkst braukt tikai pa ceļiem. Telšu celšana un ugunsgrūdu kurināšana ir atļauta tikai šim mērķim paredzētās un labiekārtotās vietās (pie Veczemu klintīm, kempingu un tūristu mītnu teritorijā).

Putnu vērošanas tornis
Randu pļavās

TŪRISMA PAKALPOJUMI

Tuvākās tūristu mītnes:

Kuiviži

Kapteiņu osta, 64024931

Salacgrīva

Brīze, 64071717

Roķi, 29218952

Svētciems

Vējavas, 64071667

Rakari, 64071122

Vitrupe

Korķi, 29239788

Veikali: Ainažos, Kuivižos,

Salacgrīvā, Svētciemā

Ēdināšana: Ainažos,

Salacgrīvā

Bankomāti: Ainažos,

Salacgrīvā

DUS: Ainažos, Salacgrīvā

Informācija:

www.celotajs.lv, 67617600

www.ainazi.lv, 64043241

www.salacgriva.lv, 64041254

www.visitlimbazi.lv, 64070608

www.daba.gov.lv, 67730078

Maršruts ietilpst Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā (ZBR) - Latvijas lielākajā īpaši aizsargājamā dabas teritorijā (ap 6 % no valsts platības), kas aptver daļu no bijušajiem Limbažu, Valmieras un Valkas rajoniem. Šeit ir sastopams ļoti daudzveidīgs un atšķirīgs ainavu, biotopu un sugu kopums. Salaca ir viena no Baltijas jūras reģiona nozīmīgākajām lašu nārstu vietām. Upes ielejas ainava ar smilšakmens atsegumiem piesaista daudzus ūdenstūristus. Rīgas jūras līča krasts salīdzinoši īsā posmā (ap 50 km) izceļas ar lielu ainavu un biotopu atšķirību. Tā ziemeļos plešas piejūras (Randu) pļavas, vidusdaļā – smilšaini liedagi, bet dienviddaļā – akmeņaina krastmala divu desmitu kilometru garumā. Igaunijas pierobežā ir izvietojusies t.s. Ziemeļu purvi, bet Sedas tīrelis ir viena no nozīmīgākajām putnu atpūtas un barošanās vietām migrāciju laikā. ZBR teritorijā izceļas ar lielu mežu daudzveidību, jo tajā ir sastopami visi Latvijā esošie mežu tipi. Apmeklētājiem izveidotas interesantas dabas takas ar skatu torņiem vai platformām Randu pļavās, Burtņieka ezera D krastā, Planču purvā, Niedrāju - Pīlkas purvā, Dzīlezera un Lieliezera krastos u.c. Mazsalacas Skanākalna parks ir viens no populārākajiem Ziemeļvidzemes tūrisma objektiem. Teritorijā atrodas arī daudzi nozīmīgi kultūras pieminekļi, t.sk. viena no pirmajām Latvijas apdzīvotām apmetnēm - t.s. Zvejnieku kapulauks (5. – 2. g.t. pr. Kr.). ZBR piekrastes teritorijā ietilpst divi dabas liegumi: Vidzemes akmeņainā jūrmala un Randu pļavas.

Vidzemes akmeņainās jūrmalas dabas liegums ir ar dažāda izmēra laukakmeņiem klāts nelieliem zemesragiem un līčiem izrobots krasta posms, kā arī vienīgā vieta Latvijā, kur posmā starp Tūju un Vitrupes ieteku un dienvidos no Tūjas jūras viļņu abrazīvās darbības iespējami izveidojušies dažus metrus augsti devonā perioda smilšakmens atsegumi. Šis ir ļoti mainīgs un dinamisks jūras krasta posms, īpaši pēc lielākām vētrām.

Randu pļavu ("rand" - no igauņu valodas - krasts) dabas liegums ir ar niedrēm un meldriem apaudzis piejūras pļavu, lagūnu, dūņainu ezeriņu un smilšainu sēkļu mozaikas izraibināts Rīgas līča krasta posms starp Ainažiem un Kuivižiem, kas ir ļoti nozīmīga ūdensputnu atpūtas un retu augu sugu (kopumā konstatētas ap 500 augu sugas) dzīves vieta. Pļavu iepazīšanai izveidots jauns putnu vērošanas tornis un dabas taka. Lielās augu sugu daudzveidības dēļ šo teritoriju sauc par Latvijas savvaļas augu „herbāriju”.

Ainažu mols

SUGU NOTICĒJIS

Zaļāļģes (*Chlorophyta*) – bieži redzamas jūrā uz akmeņiem u.c. priekšmetiem

Pūšņu fuks (*Fucus vesiculosus*) – bieži liedagā viļņu izmesta brūnāļģe

Sārtāļģe (*Furcellaria fastigiata*) – bieži liedagā viļņu izmesta sārtāļģe

Spīdīgā stāvaine (*Hylocomium splendens*) – piekrastes priežu silos visbiežāk sastopama sūnu suga

Šrēbera rūšaine (*Pleurosium schreberi*) – arī piekrastes mežos bieži sastopama sūna

Parastā ērgļpaparde (*Pteridium aquilinum*) – piekrastes mežos biežāk sastopamā paparde

Zvaigžņveida kladina (*Cladina stellariis*) – piekrastes priežu silos veido plašus paklājus

Mikstā kladina (*Cladina mitis*) – bieži sastopama suga (f.s. "briežu ķērpis") piekrastes priežu mežos

Citus aktīvā tūrisma maršrūtus meklējiet www.celotajs.lv!

Maršruts sastāv no diviem atšķirīgiem Rīgas jūras līča piekrastes un jūras krasta posmiem, kur vērojama salīdzinoši liela augu daudzveidība. Tas domāts ikvienam, kam patīk pārvietoties lēni un pa ceļam iepazīt piekrastes augu valsti. Maršrutam klāt ir pievienots augu foto – noteicējs, kurā ir iekļautas biežāk sastopamās augu sugas.

Aprikojums:

1. Augu noteicējs. Var izmantot līdz šim vienīgo izdoto „klasisko” noteicēju „Latvijas PSR augu noteicējs” (A. Pētersone, K. Birkmane, 1980.), „Augu jūras krastā” (B. Laime, 2005.). Internetā sk. www.latvijasdaba.lv, www.latvijas.daba.lv.
2. Lupa, ar ko saskatīt sīkākas augu daļas;
3. Zīmulis un piezīmju grāmatiņa, kur pierakstīt interesantākos novērojumus;
4. Fotokamera ar ko fiksēt interesantākos augus;
5. Mitrumizturīgi apavi, lai gan vasarā var iet arī ar plikām kājām.

Augu labas vērošanas principi:

- No augu vērošanas brauciena līdzi paņēmt tikai labus iespaidus un augu fotogrāfijas;
- Mitrā laikā uzmanies – taku dēļu laipas var būt slidenas;
- Stipra vēja laikā atliec taku un meža apmeklējumu, jo var lūzt koku zari vai paši koki;
- Nepazīstamus augus nevāc, neaiztiec ar rokām, izvairies no to saistības ar pārtikas produktiem, jo tie var būt indīgi augi!
- Pēc gājiena dabā, vienmēr pārbaudi, vai uz drēbēm un ķermeņa nav redzamas ērces.

Ieteicamais laiks: jūnijs – jūlijs, īpaši – vasaras otra puse, kad ir vērojama lielākā augu daudzveidība

Maršruta gaita:

1 Randu pļavas. No Ainažiem līdz Salacgrīvai. 12 km. Viens no Latvijas piekrastes savdabīgākajiem posmiem. Pārgājienu var sākt no Ainažu pludmales vai Ainažu vecā mola, vai arī no Randu pļavu dabas takas (1,2 km gara ar atpūtas vietu, informācijas stendu un putnu vērošanas torni), kur pie jūras piedev neliels laipu taku atzarojums. Atkarībā no situācijas (vēja virziena, ūdens līmeņa), var gadīties, ka atsevišķi nelieli posmi ir jābrien pa jūru. Līdz Kuivīziem ir g.k. plašas niedru un meldru audzes ar vietumis nelielu priekškāpas valni. Aiz Kuivīziem pārsvarā ir redzami dažādi kāpu biotopi – embrionālās kāpas, priekškāpas (baltās kāpas) un mežainas jūrmalas kāpas.

2 Salacgrīva – Vitrupe. 14 km. Dienvidos no Salacgrīvas ir pārsvarā aizaudzis un vietām pat grūtāk pārvarams jūras krasta posms, kāds tas turpinās līdz Krauju mājām. Rankuļu ragā plešas biezas niedru audzes. Toties aizaugušajā krastā ir novērojama krietni lielāka augu daudzveidība, nekā smilšainajā. Vitrupe – Svētupes posms ir pārsvarā smilšains vai smilšaini – akmeņains jūras krasta posms, kurā jau parādās mežainas jūrmalas kāpas, priekškāpa u.c. kāpu biotopi.

Aptuvenais laiks: Katrs no minētajiem maršrutiem ir ~ pusdienas maršruts
Grūtības pakāpe: Viegli, izņemot Randu pļavas, kur atsevišķi posmi jābrien pa jūru

Ceļa segums: Smilšaini, vietumis - akmeņaini vai ar niedrēm aizauguši liedagi, mežos – mežu ceļi

Attālums no Rīgas: Tālākais punkts - Ainaži – 115 km

Alternatīvas: Sk. arī citus Lauku ceļotāja izstrādātos maršrutus pa ZBR piekrasti

Der zināt! Igaunijas pierobežā nepieciešamas pasēs. Katrs pats ir atbildīgs par savu un savu bērnu drošību maršruta veikšanas laikā.

Neatliekamās palīdzības dienestu tālrunis: 112

Parastā priede (*Pinus sylvestris*) – bieži izplatīta koku suga mežainās jūrmalas kāpās

Ūdenspipars (*Polygonum hydropiper*) bieži sastopams dažādu ūdeņu tuvumā

Smiltāja neiķe (*Dianthus arenarius*)-piekrastes silos augoša aizsargājama suga

Biezlapainā sālsvirza (*Honckenya peploides*) – bieži sastopama augu suga liedaga un embrionālajās kāpās

Kālija sālszāle (*Salsola kali*) - bieži sastopama liedaga suga

Pļavas silpurne (*Pulsatilla pratensis*)-sausos priežu silos un kāpu biotopos sastopama aizsargājama augu suga

Lauņa gundega (*Ranunculus sceleratus*) sastopama mitrākos liedaga posmos, kur veidojas nelielas peļķes un laģūnas

Baltijas šķēpene (*Cakile baltica*) - liedaga bieži sastopama suga

Baltijas pārkonamoliņš (*Anthyllis x baltica*) – bieži sastopams dažādos kāpu biotopos

Mellene (*Vaccinium myrtillus*) – bieži sastopama suga piekrastes priežu mežos

Brūklene (*Vaccinium vitis - idaea*) – bieži sastopams priežu silu augs

Parastā vircele (*Linaria vulgaris*) – sastopama piekrastē, atklātās vietās

Pļavas nārbulis (*Melampyrum pratense*) – sausos priežu mežos bieži sastopama suga

Neistā tūsklape (*Petasites spurius*) – liedagā un baltajās kāpās (priekškāpās) bieži sastopama suga

Smiltāja kāpuniedre (*Ammophila arenaria*) – bieži liedagā un priekškāpās

Smiltāja kāpkuviesis (*Leymus arenarius*) – bieži sastopams liedagā, priekškāpās un piejūras sausajās pļavās

Parastā niedre (*Phragmites australis*) – Randu pļavu un Rankuļu raga apkārtnē veido biežas, monolītas audzes

Vienkarsā ezgalvīte (*Sparganium emersum*) bieži sastopama piekrastē pie upju ietekām

Ēzera meldrs (*Scirpus lacustris*)kopā ar parasto niedri veido lielas audzes Randu pļavu, Rankuļu raga apkārtnē

Tumšsarkanā dzeguzene (*Epipactis atrorubens*) – aizsargājama, sastopama piekrastes skujkoku mežos

"Lauku ceļotājs"

Kalnciema iela 40, Rīga, LV-1046, Latvija
 T: +371 67617600, F: +371 67830041
lauku@celotajs.lv, www.celotajs.lv

www.celotajs.lv

Foto: Lauku ceļotājs (Juris Smalinskis),
 Andris Klepers